

Jak ovlivňují smrkové monokultury predaci pozemních hnízd v jejich okolí?

Výskyt smrkových plantáží na severu Norska může teoreticky ovlivňovat přístup predátorů k hnízdům na zemi hnízdících ptáků jako je tetřívka obecná a bělokur rousný, kteří preferují původní březové porosty. Proto se na několika lokalitách v Norsku sledoval stav smrčiny obklopující tyto zbytky původní vegetace, stejně jako míru predace na umělých hnízdech. Nejvýznamnějšími predátory byla liška obecná a vrána šedá. Nejvyšší predace byla zaznamenána v okolí mýtin a pak u otevřených smrkových plantáží, zatímco nejnižší v okolí uzavřených smrkových plantáží. I tak ale existovala mezi jednotlivými oblastmi velká variabilita, která nebyla vysvětlitelná žádnou ze sledovaných proměnných. Autoři tedy uvažují, že by mohla mít vliv dostupnost potravy a způsob vyhledávání kořisti predátory.

Využitelné výstupy:

Pobřeží severního Norska se svým subarktickým klimatem je přirozeným místem výskytu březových porostů, které jsou jen na místech s bohatšími živinami prostoupeny ještě vrbami, jeřáby, střemchami, olšemi a osikami. Tyto přirozené opadavé lesy byly domovem na zemi hnízdících ptáků jako je tetřívka obecná nebo bělokur rousný. Nicméně po dlouhá léta jsou tyto pozemky využívány k těžbě dřeva, pastvě, kultivaci a v jižnějších oblastech také k výsadbě smrkových monokultur. Může toto nové rozdělení biotopů nějak ovlivňovat predací tlak na hnízda těchto ptáků?

Proto byla na několika lokalitách rozmístěna umělá hnízda s návnadou slepičího vejce, aby se zjistila distribuce predátorů. Zároveň byly zaznamenány charakteristiky okolí jako výška vegetace, její průhlednost (vertikální i horizontální), výška zapojených korun, hustota lesa, počet křovin, dominující vegetace, vzdálenost k nejbližší cestě či stavení a využití půdy v okruhu 1 km.

Celkem bylo predováno 55,8 % vajíček. Ze savců byla nejvýznamnějším predátorem liška obecná (19,2 %), následovaná veverkou obecnou (2,1 %), kočkou domácí a kunou lesní. Z ptáků vyšla jako nejvýznamnější predátor vrána šedá (7,5 %) následovaná strakou (4,7 %) a havranem (3 %). Vysoká predace liškou a vránou není překvapivá, jelikož tyto druhy rády obývají krajinnou mozaiku řídkých lesů a zemědělské krajiny, která je v této oblasti obvyklá. Ač se v této oblasti také vyskytovali, nebyla žádná predace vajec zaznamenána od lasice kolčavy, lasice hranostaje a norka amerického. Několik vajec (asi 10 %) bylo zničeno kravami a ovci. Predace rostla také v průběhu sezóny, což je známý jev, který souvisí jednak s tím, že se predátoři naučí pozici hnízd a také je to doba, kdy lišky vyvádějí mladé.

Predaci nejlépe vysvětlovala (kromě období) ještě samotná lokalita a typ okrajového transektu (tj. stav smrčiny v okolí), který byl ale jako činitel ovlivňující predaci mnohem slabší než sama lokalita. U dvou nejhojnějších predátorů to pak bylo jen období a lokalita u lišky a lokalita a okrajový transekt u vrány. Nejlépe se vedlo hnízdům, v jejichž okolí byly vzrostlé smrkové porosty, zatímco v okolí mýtin a otevřených smrčin byla predace vyšší. Nicméně nízká vysvětlující síla tohoto faktoru a nulová ostatních ukazuje, že pro predátory a hlavně ty vysoce mobilní, jako je liška a vrána, nebude mít složení vegetace v malém měřítku přílišný vliv. Je tedy vysoce pravděpodobné, že do hry vstupují jiné faktory, jako je dostupnost potravy a různé strategie vyhledávání kořisti.

Zdroj: Einarsen G., Hausner V.H., Yoccoz N.G., Ims R.A. 2008. Predation on artificial ground nests in birch forests fragmented by spruce plantations. *Journal of Wildlife Management* 72 (1): 123-132.

Zadal: František Špoutil

URL zdroje: <http://www.forumochranyprirody.cz/jak-ovlivnuji-smrkove-monokultury-predaci-pozemnich-hnizd-v-jejich-okoli>